

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ
ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХFEATURES OF THE USE OF INNOVATIVE METHODS
OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE POLICE OFFICERS

Стаття присвячена проблемі використання інноваційних методів у процесі іншомовної підготовки майбутніх поліцейських. У результаті теоретичного аналізу досліджуваної проблеми окреслено важливість знання майбутнім поліцейським іноземної мови, яка є важливим інструментом його професійної реалізації, а рівень її освоєння визначає рівень професійної культури особистості поліцейського. Ефективна іншомовна підготовка курсантів вимагає активного впровадження інновацій. При цьому прийняття певних інновацій є суб'єктивним процесом, що передбачає вибір конкретних методів, інструментів або процесів для їх впровадження. Проаналізовано педагогічний та технологічний напрямки інновацій у сфері мовної освіти. Залучення новітніх методик та інноваційно-технологічних систем є актуальним сьогодні для формування у майбутніх працівників поліції мотивації до вивчення іноземної мови. Використання інформаційних технологій у процесі іншомовної підготовки майбутніх поліцейських передбачає впровадження нових технічних засобів, форм, методів викладання та оцінювання, що вимагає комплексного перегляду підходів до навчання. Завдяки цьому іншомовна підготовка стає більш індивідуалізованою та різноманітною.

Звернено увагу й на важливість новітніх підходів до оцінки іншомовної комунікативної компетентності курсантів. Наголошено, що застосування викладачем інтегрованих методів оцінювання дає змогу більш точніше діагностувати рівень комунікативної компетентності курсантів, позаяк вони враховують не тільки теоретичні знання, а й практичні навички застосування мови, однак при цьому актуалізується потреба у створенні спеціалізованих методик й інструментів, що відповідатимуть вимогам конкретного професійного напрямку майбутнього поліцейського.

Ключові слова: іншомовна підготовка, інноваційні методи, інновації у сфері мовної освіти, майбутні поліцейські, комунікативні компетентності, інтегрований підхід до оцінювання.

The article is devoted to the problem of using innovative methods in the process of foreign language training of future police officers. As a result of the theoretical analysis of the problem under study, the importance of knowledge of a foreign language by future police officers, which is an important tool for his professional realization, and the level of its mastery determines the level of professional culture of the police officer's personality, is outlined. Effective foreign language training of cadets requires the active implementation of innovations. At the same time, the adoption of certain innovations is a subjective process that involves the choice of specific methods, tools or processes for their implementation. The pedagogical and technological directions of innovations in the field of language education are analyzed. The involvement of the latest methods and innovative and technological systems is relevant today for the formation of motivation for learning a foreign language in future police officers. The use of information technologies in the process of foreign language training of future police officers involves the introduction of new technical means, forms, methods of teaching and assessment, which requires a comprehensive review of approaches to training. Thanks to this, foreign language training becomes more individualized and diverse.

Attention is also drawn to the importance of new approaches to assessing foreign language communicative competence of cadets. It is emphasized that the use of integrated assessment methods by the teacher allows for a more accurate diagnosis of the level of communicative competence of cadets, since they take into account not only theoretical knowledge, but also practical language skills, however, at the same time, the need for creating specialized methods and tools that will meet the requirements of a specific professional direction of a future police officer is becoming more urgent.

Key words: foreign language training, innovative methods, innovations in the field of language education, future police officers, communicative competences, integrated approach to assessment.

УДК 37. 378.09

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/81.2.4>

Рій М.М.,

ст. викладач кафедри мовної підготовки
Львівського державного університету
внутрішніх справ

Горун Г.Р.,

доцент кафедри мовної підготовки
Львівського державного університету
внутрішніх справ

Постановка проблеми. Сучасні військові реалії, економічна нестабільність та процес реформування правоохоронної системи значно посилили попит на висококваліфікованих працівників поліції. Одним із ключових компонентів професійної діяльності поліцейських, що має переважно комунікативний характер, є знання іноземної мови. Для працівників Національної поліції України володіння іноземною мовою, особливо англійською, є обов'язковою вимогою. У сучасних умовах знання іноземної мови стає важливим інструментом професійної реалізації, а рівень її освоєння визначає рівень професійної культури особистості поліцейського.

Іноземна мова є важливою складовою вербального методу ведення переговорів і потребує мотивованого розвитку серед поліцейських. Оволодіння іншомовними комунікативними навичками стає запорукою ефективності їхньої професійної діяльності, а питання якісної іншомовної підготовки постає як одне з першочергових завдань. Тому її викладання слід проводити на поглибленому рівні, з урахуванням специфіки професійних потреб, щоб забезпечити поліцейських необхідними знаннями та вміннями для виконання службових обов'язків.

У системі професійної освіти підготовка майбутніх поліцейських з вивчення іноземних мов уже

давно вийшла за межі загальноосвітньої дисципліни. Наразі вона розглядається як невід'ємна складова професійної підготовки, поряд із профільними дисциплінами. Одним із актуальних завдань є оптимізація методів іншомовної підготовки майбутніх поліцейських, спрямованих на формування їхньої професійної компетентності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Сучасні тенденції в іншомовній підготовці майбутніх поліцейських передбачають впровадження новітніх форм і методів навчання, зокрема із застосуванням інформаційних технологій та інноваційних комунікативних підходів. Це спрямовано на вдосконалення навичок ведення діалогу між поліцейськими та громадянами. Проблематика іншомовної підготовки студентів, курсантів і майбутніх поліцейських активно розглядається у наукових розвідках таких дослідників-лінгвістів як, А. Бочевар, Л. Волкова, І. Галдецька, Н. Гальчук, Л. Дягілева, О. Зеленська, О. Пасічник, Д. Супрун, І. Черезова та інших. Вчені зосереджують увагу на ефективності новітніх методів вивчення іноземної мови, підкреслюючи важливість методів викладання для забезпечення якісного комунікативного процесу між викладачами та студентами. Серед сучасних підходів до навчання іноземних мов виділяють комунікативний, професійно орієнтований та інтегративний підходи, які сприяють активному використанню нестандартних методів і форм роботи. Це забезпечує краще засвоєння матеріалу та його ефективне застосування в практичній діяльності [2]. Комунікативно-орієнтовані концепції особливо акцентують на розвитку розмовних умінь і навичок. Серед них популярністю користуються такі методики, як комунікативна, проєктна, інтенсивна та діяльнісна [7].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Науковці наголошують на наявності суперечностей між сучасними суспільними вимогами до компетентності поліцейських у контексті європейської інтеграції та традиційними підходами до професійно орієнтованої іншомовної підготовки. Чинні методи навчання не завжди враховують специфіку професійної діяльності майбутніх поліцейських і часто не адаптовані до сучасних вимог фахової підготовки. Це вказує на необхідність суттєвого вдосконалення процесу іншомовної підготовки, наближення його до реальних умов професійної діяльності, а також розробки інноваційних методів і підходів для його оптимізації.

Мета статті – обґрунтувати особливості використання інноваційних методів у процесі іншомовної підготовки майбутніх поліцейських.

Виклад основного матеріалу. Сучасна концепція викладання іноземних мов потребує переосмислення цілей, принципів, змісту, методів і систем оцінювання знань, щоб відповідати типовим завданням і вмінням, визначеним

в освітньо-кваліфікаційній характеристиці фахівця, а також забезпечити їх практичне застосування. Ефективним підходом є комунікативно-орієнтована професійна підготовка з іноземної мови, кінцевою метою якої є формування у курсантів чіткого розуміння майбутньої професійної діяльності (предметність), стимулювання зацікавленості у вивченні мови (мотивація), гармонізація навчальної діяльності з особистими цілями (цілеспрямованість) і усвідомлення важливості знання мови для досягнення успіху, конкурентоспроможності та культурного зростання (усвідомленість) [7].

Сьогодні важливим є впровадження новітніх методів та інноваційних технологій, спрямованих на розвиток у майбутніх поліцейських мотивації до вивчення іноземної мови і її ефективного використання у професійній діяльності. Це дозволяє розширювати спектр вирішуваних завдань і забезпечувати взаєморозуміння з представниками різних спільнот у світі.

Аналізуючи основні шляхи покращення професійно-орієнтованої іншомовної підготовки майбутніх поліцейських, Л. Дягілева зосереджує увагу на важливості формування прагматичної компетенції та пропонує варіанти її вдосконалення. Вона підкреслює, що розвиток комунікативної компетенції має здійснюватися у мовно-комунікативному середовищі, орієнтованому на забезпечення гармонійної інтеграції мовленнєвої та професійної поведінки [4, с. 35–39].

Дослідники все частіше підкреслюють значущість інтегрованого підходу у розвитку мовленнєвих навичок і професійної орієнтації у навчанні майбутніх фахівців. Зокрема, О. Пасічник запропонував низку практично-орієнтованих методів оцінювання, що допомагають студентам і курсантам ефективніше застосовувати знання англійської мови у професійних ситуаціях [6].

Вчена Н. Гальчук наголошує на важливості врахування міжкультурного аспекту у процесі іншомовної підготовки та пропонує критерії оцінювання, які охоплюють мовну й соціокультурну компетенції. Відсутність чітких критеріїв, за її словами, призводить до суб'єктивності оцінювання і не завжди сприяє розвитку комунікативних умінь, необхідних у професійній діяльності поліцейських. Дослідниця також розробила рекомендації щодо використання ситуативних вправ та автентичних матеріалів, які сприяють удосконаленню мовленнєвих навичок студентів у професійному середовищі [3].

Ефективна іншомовна підготовка курсантів вимагає активного впровадження інновацій. При цьому прийняття певних інновацій є суб'єктивним процесом, що передбачає вибір конкретних методів, інструментів або процесів для їх впровадження. Рішення про застосування інновацій у викладанні іноземної мови повинно враховувати їх потенційну ефективність, тобто ступінь

прогресу, якого досягають курсанти. Інновації слід адаптувати до реалій місцевої аудиторії, зважаючи на національні культурні особливості. Таким чином, їх необхідно інтегрувати у навчальний процес відповідно до конкретного контексту викладання англійської мови.

Інновації у сфері мовної освіти можуть реалізовуватися у двох напрямках – педагогічному та технологічному. Педагогічний напрямок охоплює впровадження нових підходів до викладання, таких як навчання на основі завдань, CLIL (інтегроване навчання предмета та мови), CBI (навчання, орієнтоване на зміст), а також перехід від використання традиційних підручників до альтернативних навчальних ресурсів, зокрема автентичних матеріалів, аудіо- та відеозаписів, а також онлайн-ресурсів (блогів, електронної пошти, веб-сайтів, форумів, соціальних мереж, подкастів тощо).

Залучення новітніх методик та інноваційно-технологічних систем є актуальним сьогодні для формування у майбутніх працівників поліції мотивації до вивчення іноземної мови. Це сприяє її ефективному використанню в практичній діяльності, розширенню спектра вирішуваних завдань та налагодженню взаєморозуміння з представниками різних світових спільнот.

Використання інформаційних технологій у процесі іншомовної підготовки майбутніх поліцейських передбачає впровадження нових технічних засобів, форм, методів викладання та оцінювання, що вимагає комплексного перегляду підходів до навчання. Завдяки цьому іншомовна підготовка стає більш індивідуалізованою та різноманітною. Застосування інформаційних технологій відкриває доступ до нових джерел інформації, підвищує мотивацію до опанування іноземної мови, сприяє ефективній самостійній роботі, розкриває творчий потенціал курсантів, оптимізує процес розвитку їхніх комунікативних навичок і професійної компетентності загалом.

Головною метою викладання іноземних мов є розвиток комунікативних здібностей курсантів і формування їхніх практичних навичок володіння мовою. Для цього слід обирати методи навчання, які стимулюють пізнавальну активність курсантів. Серед популярних підходів – технологія співпраці, інтерактивні методи, проектні методики, а також використання сучасних комп'ютерних технологій і ресурсів Інтернету.

Інтерактивні методи, зокрема, передбачають взаємодію між курсантом і викладачем у формі бесіди або діалогу. Вони спрямовані на спільне розв'язання навчальних завдань, розвиток взаєморозуміння та особистісних якостей курсантів.

Сучасні технології також включають методи співпраці. Їх основна мета – створення умов для активної спільної діяльності курсантів у різних навчальних ситуаціях. Ця технологія полягає в тому,

що курсанти об'єднуються у групи по 3–4 особи, отримують одне завдання, і для кожного визначається роль. Кожен відповідає не лише за власну роботу, але й за результат діяльності всієї групи. Тому слабші курсанти звертаються до сильніших за роз'ясненням, а сильні зацікавлені у тому, щоб слабші повністю засвоїли матеріал, оскільки це впливає на загальний результат. Таке співробітництво дозволяє заповнювати прогалини знань, що робить завдання продуктивним. До ефективних форм парної та групової роботи відносяться: обмін думками, внутрішні й зовнішні кола, парні інтерв'ю, мозковий штурм тощо. Ці методи сприяють розширенню знань і навичок курсантів. Під час спілкування вони вирішують завдання, аналізують інформацію, обговорюють альтернативні думки, приймають участь у дискусіях, намагаючись знайти оптимальні рішення.

Однією з ефективних технологій для особистісно-орієнтованого навчання іноземної мови є проектна методика, яка сприяє розвитку творчої та пізнавальної діяльності курсантів. Проекти можуть бути усно-мовними, індивідуальними, колективними, письмовими або Інтернет-проектами. Робота з проектом включає читання, говоріння, слухання та граматику, що забезпечує багаторівневий підхід до вивчення іноземної мови. Метод проектів стимулює активне самостійне мислення курсантів і спрямовує їх на спільну дослідницьку діяльність. Курсантам потрібно працювати з довідковою літературою, словниками, комп'ютерами, що дозволяє їм безпосередньо взаємодіяти з мовою – процес, неможливий лише за допомогою підручника на заняттях.

Одним із важливих інструментів інноваційного навчання є застосування мультимедійного комплексу, який складається із персонального комп'ютера, інтерактивної дошки й мультимедійного проектора. Застосування такого комплексу поєднує переваги сучасних комп'ютерних технологій, при цьому, підвищуючи ефективність навчального процесу. Мультимедійний комплекс є незамінним помічником для викладача і забезпечує курсантам можливість освоїти матеріал найбільш зручним для них способом. Він легкий у використанні, а його застосування активно залучає курсантів до навчання, підвищує мотивацію, сприяє розвитку особистості майбутнього поліцейського, стимулює його творчу активність. Мультимедійний комплекс є одним із потужних інструментів, який можна адаптувати для вивчення іноземної мови з різноманітними темами.

Актуальною проблемою сучасної методології вивчення іноземних мов, за словами А. Бочевара, є переорієнтація навчального процесу на самостійну роботу студентів, створення умов для їх самовираження і саморозвитку, а також забезпечення відповідного освітнього середовища для особистої активності [3]. Курсанти мають можливість

вивчати мову через участь у міжнародних конференціях, написання робіт та виконання завдань, що сприяють самостійному вивченню іноземної мови й розумінню її значення для подальшого життя.

Основними принципами іншомовної підготовки сучасного поліцейського та курсанта є: актуалізація результатів, індивідуалізація, системність, пріоритет самостійного навчання, принцип спільної діяльності, орієнтація на досвід навчального процесу, контекстність, ефективність навчання, розвиток освітніх потреб і свідоме навчання [8].

У процесі підготовки майбутніх поліцейських значну роль відіграють дистанційні заняття, що використовують сервіси для онлайн-спілкування. Ці інноваційні методи набули досить широкої популярності завдяки своїй гнучкості, позаяк не прив'язані до конкретного часу чи графіку, що забезпечує комфорт і можливість адаптації до індивідуального ритму життя. Водночас таке навчання вимагає від курсантів самоконтролю та самомотивації, адже вони можуть самостійно контролювати свій прогрес і визначати час для навчання.

Зростає популярність методу, який передбачає спілкування з носіями мови. У такому разі курсант змушений долати мовний бар'єр і спілкуватися без використання рідної мови, що сприяє більшій впевненості й свободи у використанні іноземної мови. Перевагами інноваційного навчання є: створення дружньої атмосфери та взаємозв'язків між учасниками, більша незалежність і впевненість курсантів у власних силах, мотивація з боку викладача, заохочення до співпраці, подолання мовного бар'єру та можливість застосувати набуті знання в реальних мовленнєвих ситуаціях.

Також, впроваджуючи інноваційні методи іншомовної підготовки, варто звернути увагу й на новітні підходи до оцінки комунікативної компетентності курсантів. Сьогодні тестування є основним методом визначення рівня знань із лексики й граматики, аудіювання та розуміння текстів. Однак традиційні тести не завжди, на жаль, об'єктивно оцінюють практичні комунікаційні навички курсантів, тому доповнюються дискусіями, усними презентаціями, рольовими іграми, письмовими завданнями й проектами. Застосування викладачем інтегрованих методів оцінювання дає змогу більш точно діагностувати рівень комунікативної компетентності курсантів, позаяк вони враховують не тільки теоретичні знання, а й практичні навички застосування мови.

Інноваційні методи оцінювання іншомовної підготовки курсантів передбачають використання автоматизованих систем, електронних портфоліо, для оцінки їхніх мовних навичок, а також інтерактивних платформ для проведення вправ і онлайн-тестів [5].

Означені підходи дозволяють більш гнучко й досить ефективно оцінювати комунікативну компетентність майбутніх поліцейських, забезпечуючи при цьому зворотний зв'язок у реальному часі

й можливість постійного моніторингу прогресу курсантів. Однак, практична реалізація критеріїв оцінювання іншомовної підготовки курсантів вимагає створення спеціалізованих методик й інструментів, що відповідатимуть вимогам конкретного професійного напрямку майбутнього поліцейського.

Висновки. Таким чином, застосування інноваційних методів і технологій вивчення іноземних мов значно розширює процес сприйняття та обробки інформації курсантами, дозволяє створити дружню атмосферу та взаємозв'язки між учасниками, підсилити впевненість курсантів у власних силах, підвищити мотивацію до навчання, допомагає подоланню мовних бар'єрів та стимулює курсантів застосувати набуті знання в реальних мовленнєвих ситуаціях підвищує їхню професійну компетентність. Важливою проблемою залишається розробка та впровадження комплексних професійних критеріїв оцінки іншомовної підготовки майбутніх поліцейських, що є необхідною умовою для підвищення її якості.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бочевар А. Г. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у вищій юридичній школі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2017. Вип. 147(2). С. 272–275.
2. Галдецька І.Г. Роль підручника в процесі іншомовної підготовки працівників правоохоронних органів. *Іншомовна підготовка працівників ОВС та фахівців із права* : тези доп. IX Міжвузівської наук.-практич. Інтернет конф., м. Київ, 25 квітня 2019 року / ред. кол. : В.В. Черней, С.С. Чернявський, І.Г. Галдецька та ін. Київ : Нац. акад. внутр. прав, 2019. С. 15–16.
3. Гальчук, Н. І. Міжкультурна комунікативна компетентність як складова професійної підготовки фахівців Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2020. Вип. 15. С. 125–130.
4. Дягілева Л.Д. Питання мовної підготовки майбутніх правоохоронців в нових умовах професійної діяльності. Актуальні наукові дослідження в сучасному світі: збірник наукових праць XIV Міжнар. наук. конф., 26–27 липня 2016, м. Переяслав-Хмельницький, 2016. Вип. 6 (14). Ч. 10. С. 35–39.
5. Жукова Ю.В. Критерії оцінювання англійської комунікації у фаховій перед вищою освіті: теорія і практика. «Наукові інновації та передові технології». 2024. № 11 (39). С. 1272–1279.
6. Пасічник, О. І. Формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців у процесі вивчення іноземної мови. *Науковий вісник Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького. Серія: Педагогічні науки*. 2019. Вип. 2. С. 135–139.
7. Супрун Д. М. Професійна підготовка психологів в галузі спеціальної освіти : монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. 392 с.
8. English for Police. URL: <https://www.englishclub.com/englishfor-work/police.htm> (дата звернення: 2.03.2025)